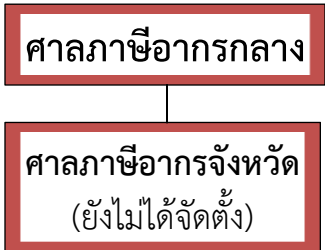

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลภาษีอากรกลาง
ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. 2528,
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และ
ข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. 2544

อำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีแพ่ง ม.7

- คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร (ถ้ามีกฎหมายกำหนดให้คัดค้านหรืออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการ ต้อง ดำเนินการดังกล่าวก่อนจึงจะฟ้องคดีได้- ม.8)
- คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องของรัฐบาลในหนี้ค่าภาษีอากร
- คดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าภาษีอากร (ถ้ามีการกำหนดให้ขอคืนค่าภาษีอากรก็ต้องดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ก่อนจึงจะฟ้องคดีได้- ม.9)
- คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อผูกพันซึ่งได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีอากร
- คดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจศาลภาษีอากร (ปัจจุบันยังไม่มี)

ห้ามศาลชั้นต้นอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาล
ภาษีอากรกลางไว้พิจารณาพิพากษา - ม. 10

ประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษเป็นผู้วินิจฉัยว่าคดีได้อยู่ในอำนาจ
ของศาลภาษีอากรหรือศาลยุติธรรมอื่น คำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สิ้นสุด
ถ้าคำวินิจฉัยนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา
ให้ศาลนั้นโอนคดีไปยังศาลดังกล่าว
เว้นแต่ศาลที่รับโอนจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น- ม. 10 ว2 (ม.5 ฉ2)

เขตอำนาจศาล

ศาลภาษีอากรกลาง

- มีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี -ม.5 ว.2
- ใช้ดุลพินิจรับพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจศาลได้ - ม.5 ว.2
- ปัจจุบันมีเขตอำนาจทั่วราชอาณาจักรเนื่องจากศาลภาษีอากรจังหวัดยังไม่ได้เปิดทำการ - ม. 33

ศาลภาษีอากรจังหวัด

- มีเขตอำนาจตามที่ระบุใน พ.ร.บ. ที่จัดตั้งขึ้นซึ่งครอบคลุมเขตการปกครองหลายจังหวัดได้ ม.6 (ปัจจุบันยังไม่ได้จัดตั้ง)

ศาลที่ยื่นคำฟ้อง

คดีที่จำเลยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดต่อไปนี้ต้องยื่นฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลาง

กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี

คดีที่จำเลยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดอื่น

กรณีศาลภาษีอากรกลางจังหวัดจัดตั้งแล้ว-ม.5 ว.2

- คดีที่จำเลยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตอำนาจศาลภาษีอากรกลางจังหวัดใด ต้องฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลางจังหวัดนั้น
- หรือจะยื่นฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลางก็ได้ แต่ต้องอยู่ในดุลยพินิจของศาลดังกล่าวที่จะรับหรือไม่รับฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาคดีก็ได้

กรณีศาลภาษีอากรจังหวัดยังไม่ได้จัดตั้งขึ้น

- ❖ โจทก์จะยื่นฟ้องต่อศาลภาษีอากรกลางก็ได้-ม. 33
- ❖ หรือโจทก์จะยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดท้องที่ที่จำเลยมีภูมิลำเนาเดิมได้-ม. 33
- ❖ ให้โจทก์ทำสำเนาคำฟ้องสำหรับศาลจังหวัดหนึ่งชุดแล้วให้ศาลจังหวัดส่งต้นฉบับไปยังศาลภาษีอากรกลางโดยเร็ว-ข.9
- ❖ เมื่อศาลมีคำสั่งรับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาแล้วอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลางต้องดำเนินการดังนี้-ข.9

- กำหนดองค์คณะโดยเร็ว
 - กำหนดให้ศาลออกไปนั่งพิจารณาพิพากษาคดี ณ ศาลจังหวัดแห่ง
ท้องที่ซึ่งโจทก์ยื่นคำฟ้องนั้น
 - กำหนดให้นั่งพิจารณาพิพากษาคดี ณ ศาลภาคีอากรกลาง
 - ขอให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ซึ่งโจทก์ยื่นคำฟ้องไว้หรือศาลจังหวัดอื่น
ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท
แห่งคดี ซึ่งต้องนำวิธีพิจารณาคดีภาคีอากรมาใช้บังคับ
- ❖ เมื่อโจทก์ ได้รับแจ้งคำสั่งรับคดีแล้ว โจทก์ต้องนำส่งหมายเรียกและสำเนาคำ
ฟ้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่ง- ข.10

ผู้พิพากษาและองค์คณะ

ผู้พิพากษา-มาตรา 13

ศาลภาคีอากรกลาง

อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคีอากรกลาง

รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคีอากรกลาง

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลภาคีอากรกลาง

ผู้พิพากษาศาลภาคีอากรกลาง

ศาลภาคีอากรจังหวัด

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลภาคีอากรกลางจังหวัด

ผู้พิพากษาศาลภาคีอากรกลางจังหวัด

แต่งตั้งจากผู้พิพากษาซึ่งมีความรู้ความชำนาญในเรื่องเกี่ยวกับภาคีอากร-ม. 15

องค์คณะนั่งพิจารณาพิพากษาคดีต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน-ม. 19

ถ้าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณานอกจากการนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีผู้พิพากษาคนเดียว
มีอำนาจกระทำหรือออกคำสั่งได้-ม. 16

การส่งคำคู่ความหรือเอกสาร

- โจทก์ต้องร้องขอให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องภายใน 7 วันนับแต่วันทราบ คำสั่ง-ข. 10
 - จำเลยต้องยื่นคำให้การภายใน 15 วันและจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ -ป.วิ.พ. ม.177 ว.1,ว.3
 - โจทก์ต้องยื่นคำให้การแก้ฟ้องแย้งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้ส่งคำให้การถึง โจทก์ ป.วิ.พ. ม. 178 ว.1
- คู่ความอาจขอแต่งตั้งบุคคลอื่นรับคำคู่ความและเอกสารแทนได้ - ม. 18
 - บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้น
 - การแต่งตั้งต้องทำเป็นหนังสือตามแบบพิมพ์ ภาษ.1 - ข.8

การยื่นบัญชีระบุงพยาน

กรณีมีการชี้สองสถาน

ต้องยื่นบัญชีระบุงพยานต่อศาลพร้อมสำเนาล่วงหน้าก่อนวันชี้สองสถานไม่น้อยกว่า 30 วัน - ข.15 ว.1

กรณีไม่มีการชี้สองสถานแต่มีการสืบพยาน

ต้องยื่นบัญชีระบุงพยานต่อศาลพร้อมสำเนาล่วงหน้าก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน - ข.15 ว.2

การยื่นบัญชีระบุงพยานเพิ่มเติม หรือยื่นบัญชีระบุงพยานเมื่อผลกำหนดต้องดำเนินการตาม - ข.15 ว.3, ว.4

การยื่นเอกสารและพยานวัตถุ

กรณีมีชี้สองสถาน

- กรณีต้นฉบับเอกสารหรือพยานวัตถุอยู่ในความครอบครองของตนและสามารถนำมาศาลได้
- ต้องยื่นต้นฉบับเอกสารนั้นและพยานวัตถุต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุงพยาน โดยคู่ความไม่ต้องส่งสำเนาเอกสารต่อศาลและคู่ความฝ่ายอื่น - ข.16
- กรณีต้นฉบับเอกสารหรือพยานวัตถุอยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายอื่นหรือบุคคลภายนอก
- ฝ่ายอ้างต้องขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกโดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุงพยาน
- ต้องติดตามให้ได้ซึ่งพยานหลักฐานนั้นมาก่อนวันชี้สองสถานหรือก่อนวันสืบพยานในกรณีไม่มีการชี้สองสถานหรือภายในเวลาที่ศาลกำหนด - ข.17

กรณีไม่มีการชี้สองสถาน

แต่มีการสืบพยาน ตาม ป.วิ.พ. ม. 90

การชี้สองสถาน

กรณีไม่มีการชี้สองสถานแต่มีการสืบพยาน

แจ้งกำหนดวันนัดสืบพยานให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 10 วัน-ป.วิ.พ. 184

กรณีมีการชี้สองสถาน

- แจ้งกำหนดวันนัดชี้สองสถานให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน -ป.วิ.พ. 182 ว.1

- กระบวนการชี้สองสถานเป็นกระบวนการพิจารณาแตกต่างกับวิธีพิจารณาความแพ่งธรรมดา

1 ศาลอาจส่งข้อสอบถามข้อเท็จจริงหรือเอกสารเป็นหนังสือตามแบบพิมพ์ ภาษ.4 ไปยังคู่ความเพื่อตอบข้อสอบถามนั้นในวันชี้สองสถาน -ข.19

2.1 ศาลมีอำนาจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้ออ้างข้อเถียงที่ปรากฏในคำคู่ความหากคู่ความฝ่ายใดไม่ตอบให้ถือว่ายอมรับ -ข. 21

2.2 คู่ความไม่มาศาลในวันชี้สองสถาน ศาลมีอำนาจชี้สองสถานไปได้ โดยให้ถือว่าคู่ความทราบกระบวนการพิจารณาในวันนั้นแล้วและไม่มีสิทธิ์โต้แย้งคัดค้านประเด็นข้อพิพาทหรือหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนด -ข. 22

3 คู่ความฝ่ายหนึ่งอาจขอให้คู่ความฝ่ายอื่นรับรองข้อเท็จจริงหรือเอกสารโดยทำบอกกล่าวเป็นหนังสือตามแบบพิมพ์ ภาษ.6 แจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนวันชี้สองสถานไม่น้อยกว่า 7 วัน -ข. 20

การสืบพยานและขอให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความเห็น

- ให้ศาลกำหนดจำนวนวันสืบพยานของคู่ความตามหน้าที่นำสืบและกำหนดวันนัดฟังคำพิพากษาไว้ล่วงหน้าด้วย -ข 24
- ต้องส่งหมายเรียกพยานบุคคลให้พยานทราบวันนัดสืบพยานล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 20 วันเว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น - ข. 25
- เพื่อประโยชน์แห่งการสืบพยานเมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลอาจส่งข้อสอบถามข้อเท็จจริง เอกสารและพยานหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นหนังสือตามแบบพิมพ์ ภาษ.5 ไปยังคู่ความเพื่อให้คำแถลงยอมรับว่าถูกต้องหรือไม่ โดยส่งข้อสอบถามในศาลหรือตามที่ศาลเห็นสมควรไม่ว่าการพิจารณาคดีจะดำเนินไปสักเพียงใด - ข.23
- คู่ความฝ่ายหนึ่งอาจขอให้คู่ความฝ่ายอื่นรับรองข้อเท็จจริงหรือเอกสารโดยทำบอกกล่าวเป็นหนังสือตามแบบพิมพ์ ภาษ.6 แจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน - ข. 20
- ศาลจะอนุญาตให้พยานนำบันทึกทบทวนความจำหรือบันทึกถ้อยคำของพยานที่บันทึกล่วงหน้าประกอบการเบิกความก็ได้ โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำพยานต่อศาลและส่งสำเนาแก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วันก่อนวันสืบพยานบุคคลนั้น - ข. 29

- ❖ การขอให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความเห็นทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย
 - ถ้าศาลขอให้มา ต้องทำเป็นหนังสือเชิญตามแบบพิมพ์ ภาษ.2 - ข.34 พร้อมทั้งจ่ายค่าป่วยการค่าพาหนะเดินทางตลอดจนค่าเช่าที่พักให้ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรม - ข. 35
 - ถ้าเชิญแล้วไม่มาไม่มีความผิด
 - ถ้าคู่ความขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มา ต้องขอให้ศาลออกหมายเรียกตามแบบพิมพ์ ภาษ.3 - ข. 34
 - คู่ความฝ่ายที่ขอต้องจ่ายค่าป่วยการวันละไม่เกิน 2,000 บาทและต้องจ่ายค่าพาหนะค่าเช่าที่พักด้วยโดยให้ถือว่าเป็นค่าฤชาธรรมเนียม - ข. 36
 - ถ้าศาลออกหมายเรียกแล้วไม่มาไม่มีความผิด
- ❖ ต้องสาบานหรือปฏิญาณตนก่อนให้ความเห็น - ข.37
- ❖ อาจให้ความเห็นด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือทั้งอาจยื่นความเห็นเป็นหนังสือประกอบความเห็นด้วยวาจาก็ได้ - ข. 38

การพิจารณาพิพากษาคดี

- 1 ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดการนั่งพิจารณาคดี ณ สถานที่ใดหรือในวันเวลาใดก็ได้ - ข. 27 ว.1
- 2 การขอให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ใดสืบพยานแทนไม่ถือว่าเป็นการส่งประเด็น - ข. 27 ว.2
- 3 ต้องพิพากษาภายในกำหนดที่ได้นัดไว้หรือจะเลื่อนไปก็ได้ถ้ามีเหตุจำเป็น - ข. 39

การอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลภาคีอากรกลาง

การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง

- ❖ มีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษเพื่อพิจารณาคดีภาคีอากรที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลภาคีอากรกลาง ม.5 พ.ร.บ.จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ พ.ศ. 2558
- ❖ โจทก์หรือจำเลยต้องยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ม. 24 (ม.9(ฉ 2))
- ❖ การอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง คดีนั้นต้องมีทุนทรัพย์ชั้นอุทธรณ์เกินกว่า 50,000 บาท ม. 224 ป.วิ.พ. ประกอบ ม.25 (ม.9(ฉ 2))
- ❖ ถ้าเป็นปัญหาข้อกฎหมายต้องพิจารณาตามหลักทั่วไปใน ป.วิ.พ.

- ❖ คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษถือเป็นที่สุด เว้นแต่ศาลฎีกาอนุญาตให้ฎีกา มาตรา 247 ป.วิ.พ. ประกอบ ม.26 (ม.9(ฉ 2))

การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่ง

- ❖ โจทก์หรือจำเลยจะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา โดยยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาพร้อมคำฟ้องฎีกา ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ม. 247,248 ป.วิ.พ. ประกอบ ม.17
- ❖ คดีที่ได้รับอนุญาตนั้นจะมีได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายและศาลฎีกาเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยหรือเป็นปัญหาสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา มาตรา 249 ป.วิ.พ. ประกอบ ม.17
- ❖ ให้แผนกคดีภาษีอากรในศาลฎีกาที่จัดตั้งไว้เดิมคงมีอยู่ตามความจำเป็น ม. 11(ฉ 2)
- ❖ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ของศาลภาษีอากรกลางซึ่งยังค้างพิจารณาอยู่ในศาลฎีกาก่อนวันเปิดทำการของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ให้ศาลฎีกาคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไป ม.9(ฉ 2)

การบังคับคดี

ไม่มีบทบัญญัติเป็นพิเศษจึงดำเนินการตาม ป.วิ.พ. แต่ศาลภาษีอากรกลางอาจออกหมายบังคับคดีส่งไปยังศาลจังหวัดแห่งท้องที่ใดท้องที่หนึ่งดำเนินการบังคับคดีให้ก็ได้ - ข. 40